

Huvudman

Kulturella föreningen för
välgörande ändamål
Org. nr. 846005–2155
exp@alsalamahskolan.com

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Al-Salamahskolan i Malmö kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 25 januari 2024

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 1 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Kulturella föreningen för välgörande ändamål avseende brister rörande betygskatalog. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisning av legitimerade och behöriga lärare, extra anpassningar och anmälan om kränkande behandling.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2023 genomfört en tillsyn av Al-Salamahskolan i Malmö kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande att eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare, garanterad undervisningstid, modersmålsundervisning, studiehandledning på modersmålet, extra anpassningar och särskilt stöd, åtgärdande arbete för att skapa trygghet och förhindra kränkande behandling, betygsgättning och tillgång till elevhälsa.

Skolinspektionen har den 25 januari 2024 beslutat att förelägga Kulturella föreningen för välgörande ändamål senast den 26 augusti 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande undervisning av legitimerade och behöriga lärare, extra anpassningar, anmälan om kränkande behandling samt beslut om betyg och betygskatalog.

Kulturella föreningen för välgörande ändamål har den 26 augusti 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av förelägandet. Skolinspektionen har därefter, den 5, 9 och 16 september 2024, mottagit kompletterande uppgifter från huvudmannen.

Skolinspektionen har i nu aktuellt beslut tagit ställning till om Kulturella föreningen för välgörande ändamål har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Avstående från ingripande

Betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 25 januari 2024 att Al-Salamahskolan inte levde upp till författningarnas krav när det gällde dokumentation i betygskatalog. Utredningen visade att det fanns felaktigheter i skolans betygskatalog. För flera ämnen och i samtliga årskurser saknades signatur från den lärare som beslutat om betyg. Det saknades genomgående datering för när beslut om betyg fattats samt namn på den som beslutat om betyg. Det fanns inte heller namn på den kommun där skolenheten är belägen.

Av huvudmannens redovisning framgår i huvudsak följande. Det digitala systemet för betygsättning har uppdaterats med obligatoriska fält för betygsättande lärares signatur. Även datum, kommunnamn och huvudmannens namn behöver föras in innan betyg registreras. Administrativ personal och lärare har också fått kompetensutveckling i användning av skolans system för betygsättning. Huvudmannen har även inkommit med ett urval av sidor ur betygskatalogen, som avser en klass i årskurs 7. På en sida har betygsättande lärare signerat betyg för samtliga ämnen i en klass. Högst upp på denna sida framgår även huvudmannens, skolans och lägeskommunens namn. På en annan sida framgår elevernas betyg i samtliga ämnen, där lärare försett betygen med en egenhändigt skriven initial, eller två initialer i de fall det finns fler än en betygsättande

lärare. Initialerna vid respektive ämne överensstämmer med namnen på den sida där samtliga lärare signerat betyg. Av betygskatalogen framgår att betygen signerats den 3 juni 2024. Vidare framgår att i ämnet hem- och konsumentkunskap har elever istället för ett betyg siffran 2 i betygskatalogen.

Rättslig reglering

Av 6 kap. 10 § skolförordningen (2011:185) framgår att beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Med beslut om betyg avses beslut att sätta betyg, och inte sätta betyg när underlag för bedömning av en elevs kunskaper saknas på grund av elevens frånvaro. Det ska framgå om ett betyg har satts innan eller efter det att ett ämne har avslutats. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs.

Av 6 § i Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2011:123] om betygskatalog framgår att i grundskolan ska beslut om betyg föras in i betygskatalogen dels i slutet av varje termin då betyg ska beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats. Det ska framgå av betygskatalogen om ett ämne har avslutats.

Av 7 § i Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt.

Av 8 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att en betygskatalog ska innehålla Skolverkets skolenhetskod, skolform, namn på huvudman, skolenhet och den kommun där skolenheten är belägen, namn på eleven och elevens personnummer eller motsvarande, namn och titel på den eller de som har beslutat om betyg och namn på klass eller motsvarande.

Av 10 § första stycket i Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att siffran 2 ska anges i de enskilda ämnena i ämnesblocken när en elev i årskurs 6 i grundskolan fått blockbetyg i naturorienterande ämnen eller i samhällsorienterande ämnen. När en elev i årskurs 6 i grundskolan fått betyg i de enskilda ämnena, ska siffran 2 i stället anges i ämnesblocken. Av fjärde stycket framgår att siffran 2 även ska anges i det av ämnena svenska eller svenska som andraspråk som eleven inte läst samt i ämnena moderna språk (skolans val eller språkval), modersmål och teckenspråk när eleven inte läst dessa ämnen.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framgår att verksamheten nu uppfyller författningarnas krav vad gäller betygskatalog i de delar som i tidigare

beslut bedömdes vara en brist. Skolinspektionen bedömer därför att föreläggandet har följts i dessa delar och att bristerna i dessa delar är avhjälpta.

Skolinspektionen bedömer dock att det är en brist att skolan i betygs katalogen använder sig av siffran 2 på ett felaktigt vis. Detta eftersom siffran 2 används för ämnet hem- och konsumentkunskap. Vid utfärdande av terminsbetyg ska terminsbetyget innehålla uppgifter om det senaste beslutet om elevens betyg i varje ämne.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Kulturella föreningen för välgörande ändamåls verksamhet vid Al-Salamahskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller betygs katalog.

Utredningen visar att skolan använder sig av siffran 2 på ett felaktigt sätt i betygs katalogen när det gäller ämnet hem- och konsumentkunskap. Samtidigt visar utredningen att det endast är i detta ämne som denna brist förekommer. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som ringa och finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Beslut om betyg

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 25 januari 2024 att Al-Salamahskolan inte levde upp till författningarnas krav när det gällde beslut om betyg. Utredningen visade att rektorn fattade beslut om betyg i de fall olegitimerade lärare undervisade i ämnen som skolan saknade legitimerade och behöriga lärare i. Rektorn ansvarade inte för undervisningen i dessa ämnen och skälet till att rektorn fattade beslut om betyg i dessa fall var inte att den olegitimerade läraren som bedrivit undervisningen och en legitimerad lärare inte var eniga om betyg. Således var inte de förutsättningar under vilka rektorn ska fatta beslut om betyg uppfyllda.

Av huvudmannens redovisning framgår i huvudsak följande. Huvudmannen har förändrat rutinerna för betygsättning så att en legitimerad lärare och inte rektorn fattar beslut om betyg tillsammans med olegitimerade lärare. I uppföljningen har huvudmannen sett att samtliga beslut om betyg fattats av

legitimerade lärare eller av två lärare, varav en är legitimerad. Av det urval av sidor i betygskatalogen som huvudmannen inkommit med framgår att rektorn inte signerat betyg tillsammans med en annan lärare.

Rättslig reglering

Enligt 3 kap. 14 § skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Av 3 kap. 16 § skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Skolinspektionen bedömer därför att föreläggandet har följts i denna del och att bristerna inom detta område är avhjälpda. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 25 januari 2024 att det fanns brister vid skolenheten när det gällde kravet på att elever ska undervisas av legitimerade och behöriga lärare. Utredningen visade att det i vissa ämnen helt saknades legitimerade och behöriga lärare och att elever i vissa årskurser undervisades av obehöriga lärare i samtliga ämnen. Trots det hade huvudmannen endast annonserat efter legitimerade och behöriga lärare i vissa ämnen. Att huvudmannen uppgav att lärare även eftersökts genom anställdas nätverk och att lärarstudenter rekryterats föranledde ingen annan bedömning, eftersom huvudmannen inte kunde uppvisa i vilka ämnen som behöriga lärare eftersökts och eftersom lärarstudenter vid tiden för beslut varken var legitimerade eller behöriga lärare. Således bedömde Skolinspektionen att huvudmannen inte gjort tillräckliga ansträngningar för att säkerställa att eleverna i samtliga årskurser undervisades av legitimerade och behöriga lärare i samtliga ämnen.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår i huvudsak följande. Huvudmannen har intensifierat sina ansträngningar för att

anställa legitimerade och behöriga lärare genom att annonsera på jobbportaler, lärarutbildningar och använda sig av lokala kontakter. Huvudmannen uppger att dessa ansträngningar resulterat i att det anställts nio legitimerade och behöriga lärare på skolan. Därutöver har tre tidigare anställda lärare erhållit sina lärarlegitimationer. Huvudmannen uppger att skolan därigenom har legitimerade lärare i nästan samtliga ämnen i årskurserna F-9, förutom i ämnena slöjd samt idrott och hälsa. Två lärare som undervisar i dessa ämnen uppges studera till lärare.

Av kompletterande uppgifter framgår att nio av de lärare som anställts innehar lärarlegitimation. Bland annat har dessa lärare behörighet att undervisa i förskoleklassen, i ämnena biologi, engelska, fysik, geografi, historia, kemi, matematik, religionskunskap, samhällskunskap, svenska och teknik i årskurs 1-3, i ämnena biologi, engelska, fysik, kemi, matematik, svenska och teknik i årskurserna 3-6, i bild i årskurs 1-6, historia, geografi, samhällskunskap, och religionskunskap i årskurserna 1-6. Utöver det har huvudmannen provanställt två lärare som avlagt grundlärarexamen med inriktning mot årskurserna 1-3 respektive 4-6, samt en lärare som avlagt förskollärarexamen.

Av inskickad lärarförteckning över all undervisande personal på skolan framgår att lärare som saknar behörighet för undervisningsämnet undervisar i följande ämnen och årskurser: bild i årskurs 1 och 2, naturorienterande ämnen i årskurs 2, svenska årskurs 7, samhällsorienterande ämnen i årskurs 7-9, musik årskurs 3-9, idrott och hälsa årskurs 5-9, slöjd i årskurs 3-9 samt i moderna språk arabiska årskurs 1-4 och tyska årskurs 7-9.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 13 § skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen.

Av 2 kap. 18 § skollagen framgår att om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En person som avses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Detta gäller dock inte om undervisningen avser modersmål.

Av 2 kap. 20 § skollagen framgår att endast den som har legitimation får anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. Den som inte har

legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning om han eller hon ska undervisa i modersmål.

I förarbetena till skollagen uttalas att en person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (Prop. 2009/10:165, s. 653).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framgår att huvudmannen gjort ansträngningar för att säkerställa att elever undervisas av legitimerade och behöriga lärare, samt att eleverna nu undervisas av legitimerade och behöriga lärare i den stora majoriteten av ämnena. Skolinspektionen bedömer därför att föreläggandet har följts i denna del och att bristerna inom detta område är avhjälpta. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 25 januari 2024 att det fanns brister i arbetet med extra anpassningar. Utredningen visade att elever i högstadiet inte alltid gavs de extra anpassningar de var i behov av i alla ämnen.

Av huvudmannens redovisning framkommer i huvudsak följande. Rektor och specialpedagog har hållit i föreläsningar för all pedagogisk personal om extra anpassningar. Under två studiedagar har personalen även fått ytterligare kompetensutveckling i arbetet med extra anpassningar, i vilket Skolverkets modell för stödinsatser ingick. Utifrån det har lärare haft diskussioner med elevhälsans personal om hur extra anpassningar kan tillämpas i klassrummet. Lärarna har även dokumenterat vilka elever som ges extra anpassningar. Arbetet har under vårterminen 2024 följts upp av skolans ledning och kommer fortsätta följas upp under läsåret 2024/2025. Huvudmannen anger att rektorn genom uppföljningarna säkerställt att samtliga elever ges de extra anpassningar de är i behov av. Vidare anger huvudmannen att effekten av arbetet syns i elevernas studieresultat och att elever i enkäter och i samtal framhåller att de nu har bättre förutsättningar att nå kriterierna för bedömning av kunskaper respektive betygskriterierna.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten nu uppfyller författningarnas krav. Skolinspektionen bedömer därför att föreläggandet har följts i denna del och att bristerna inom detta område är avhjälpna. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Anmälan om kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 25 januari 2024 att det fanns brister i skolans arbete med att förhindra kränkande behandling. Utredningen visade att alla fall där elever utsattes för kränkande behandling inte anmälades till rektorn. Även om lärare skrev så kallade incidentrapporter över händelser anmälades inte dessa vidare till rektorn. I flera fall anmälde lärare endast grövre och upprepade fall till rektorn.

Av huvudmannens redovisning framgår i huvudsak följande. Redan under höstterminen 2023 hölls en kompetensutvecklingsdag med fokus på personalens ansvar för att motverka kränkande behandling. Det har införts nya rutiner för att alla former av kränkande behandlings ska anmälas till rektorn. Den så kallade incidentrapporten har tagits bort och istället används enbart en blankett för anmälan om kränkande behandling. Under perioden 25 januari 2024 till 19 augusti 2024 har det inkommit 19 anmälningar om kränkande behandling. Det har även tagits fram ett dokument som anger vilket ansvar personal har och vad som ska göras vid misstänkt kränkande behandling. Huvudmannen bedömer att ärenden hanteras bättre och numera följer den gång som anges i författningarna. Skolans trygghetsgrupp har även följt upp arbetet med eleverna, som känner sig tryggare och är mer villiga att prata med vuxna för att anmäla kränkande behandling. För att säkerställa att rutiner fortsatt följs kommer arbetet följas upp under läsåret 2024/2025.

Rättslig reglering

Enligt 1 kap. 5 § skollagen ska var och en som verkar inom utbildningen aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Av 5 kap. 6 § skollagen framgår att personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero.

Av 6 kap. 5 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens kapitel om åtgärder mot kränkande behandling, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

6 kap. 10 § skollagen framgår att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten nu uppfyller författningarnas krav. Skolinspektionen bedömer därför att föreläggandet har följts i denna del och att bristerna inom detta område är avhjälpna. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Christina Aro Östgren

Beslutsfattare

Signerat av: Christina Aro Östgren

X David Lopez Svensson

Föredragande

Signerat av: David Lopez Svensson